

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 29.6.2021 г.
C(2021) 4838 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Насоки на ЕС за безопасно възобновяване на дейностите в културните и
творческите сектори — COVID-19**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки на ЕС за безопасно възобновяване на дейностите в културните и творческите сектори — COVID-19

I. Културните сектори в ЕС и пандемията от COVID-19

Културните и творческите сектори и индустрии (КТСИ), наричани още промишлена екосистема, изиграха решаваща роля при безпрецедентните обстоятелства, произтичащи от пандемията от COVID-19. Кризата подчерта значението на културата за благосъстоянието¹ и психичното здраве на хората. Културата помогна на хората да се справят с последиците от ограничителните мерки и социалното дистанциране благодарение на ангажираността и изобретателността на КТСИ, които достигнаха до публиката в иновативна виртуална среда. Широкообхватните ограничения, въведени след избухването на пандемията, засегнаха особено силно КТСИ: много дейности спряха със затварянето на заведения и места, отмяната на прояви, фестивали и турнета и драстичното ограничаване на мобилността на културните дейци и на разпространението на културни произведения.

Годишният доклад за единния пазар за 2021 г.² потвърди, че тази екосистема е сред най-силно засегнатите промишлени екосистеми в ЕС. В доклада се обяснява, че *„това се отнася по-специално за дейности, свързани с определени места и посещения: сценични изкуства и сектори на „наследството“ (напр. музика на живо, театри, циркове, фестивали, кино, музеи и обекти, свързани с наследството). Например операторите на кинозалони в ЕС отчитат спад на продажбите на билети от 70 % през 2020 г., местата за музикални изпълнения отчитат спад на посещенията от 76 % (спад на приходите от 64 %), а музеите са загубили приходи до 75—80 % (в популярни туристически региони)“*. Това въздействие се илюстрира допълнително от намалението с около 35 % на авторските и лицензионните възнаграждения, събирани от организациите за колективно управление на авторски права за автори и артисти-изпълнители, чиито приходи се очаква да продължат да намаляват през 2021 г. и 2022 г.³.

На по-обобщено секторно равнище данните на Евростат за добавената стойност показват, че през 2020 г. дейностите в областта на културата, спорта и развлеченията са отбелязали най-голям спад в проценти в сравнение с 2019 г. (вж. фигура 1). Въздействието беше

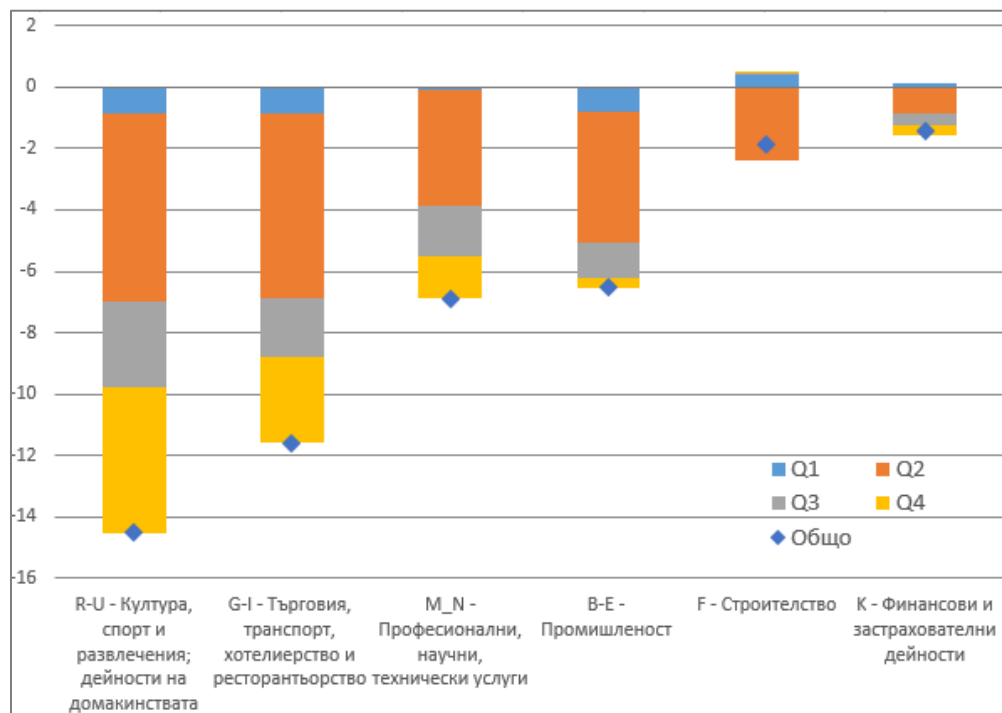
¹ Отражението на пандемията от COVID-19 върху психичното здраве беше разгледано на конференция на 10 май 2021 г.; https://ec.europa.eu/health/non_communicable_diseases/events/ev_20210510_en

² Работен документ на службите на Комисията „Годишен доклад за единния пазар за 2021 г.“, придружаващ съобщението „Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа“, SWD(2021)351, 5 май 2021 г.

³ Rebuilding Europe: the cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis (Възстановяване на Европа: икономиката в областта на културата и творчеството преди и след кризата с COVID-19), ЕУ (януари 2021 г.).

особено силно през второто и четвъртото тримесечие, което съответства на най-големите вълни на пандемията⁴. Голяма част от тези дейности са част от екосистемата.

Фигура 1: Брутна добавена стойност, 2020 г. Процентно изменение спрямо същия период на предходната година.

Със своите сериозни активи културата и КТСИ са важни за устойчивото възстановяване на ЕС, за повишената устойчивост на нашите общества и, в по-общ план, за нашия европейски начин на живот. Необходими са по-координирани и съобразени с нуждите усилия във всички държави членки, за да може секторът безопасно и постепенно да възобнови дейността си и да стане по-устойчив и подготвен за бъдещи кризи. В същото време КТСИ се нуждаят от ясна перспектива.

Комисията предприе няколко мерки, които допълват и подкрепят действията на държавите членки за справяне с последиците от пандемията за сектора. КТСИ се възползваха от незабавни междусекторни ответни мерки от страна на ЕС и от целенасочена подкрепа чрез инструментите на ЕС за финансиране. Те ще получат подкрепа и за приобщаващо и устойчиво възстановяване и стабилност в рамките на новата многогодишна финансова рамка (2021—2027 г.) и NextGeneration EU^{5, 6}.

⁴ Годишен доклад за единния пазар за 2021 г.

⁵ <https://ec.europa.eu/culture/resources/coronavirus-response>
https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_bg

⁶ За да засили обмена на добри практики в секторите и между държавите — членки на ЕС, през пролетта на 2020 г. Комисията стартира две нови платформи: [Creatives Unite](#) — платформа за и от КТСИ, и

С нарастващото ваксинационно покритие, което дава основание за оптимизъм, че ваксините ще ни помогнат значително да намалим разпространението на COVID-19, държавите членки постепенно започнаха да обмислят и прилагат премахване на ограниченията, включително в областта на културата, като позволиха отваряне на културни обекти и възобновяване на дейности и събития. Поради динамичното развитие на пандемията тези стъпки изискват трудни решения. Освен това съществуват големи различия между различните мерки, предприети на национално равнище.

За да се окаже подкрепа на държавите членки при вземането на решения, в съобщението „Общ път към безопасно и трайно отваряне“⁷ бяха обявени насоки на ЕС за безопасно отваряне на културния сектор в областта на музиката, аудио-визуалния сектор, сценичните изкуства, изложбените пространства като музеи или галерии, библиотеките и обектите на културното наследство. Целта на тези насоки е да се улесни изборът на държавите членки и да се подобри координацията на техните мерки на равнище ЕС. Те обхващат две основни измерения: **безопасно отваряне** и **устойчиво възстановяване** на културния сектор.

Насоките са представени в контекста на постепенното подобряване на здравната ситуация в ЕС⁸ вследствие на неотдавнашното увеличаване на доставките на ваксини и на ваксинационното покритие, съчетани с намаляването на броя на новите заразени и на смъртните случаи, защитата на повече групи от населението от болестта и съществуващите предпазни мерки във всички държави членки⁹. Макар несъмнено да има поводи за оптимизъм, SARS-CoV-2 продължава да се разпространява широко в голяма част от ЕС/ЕИП, към което се прибавя и заплахата от предизвикващи безпокойство варианти, което изисква постоянен надзор, бдителност и внимателна оценка на риска.

II. Насоки на ЕС за безопасно отваряне на културния и творческия сектор

Важно е да се отбележи, че пробните събития, които бяха организирани в различни формати в КТСИ в целия ЕС, показаха, че **малко случаи на COVID-19 са свързани с предаване на вируса по време на културни събития или във връзка с тях**. Специфичните изисквания за участие и мониторинг на данните при проследяването на тези експерименти бяха от решаващо значение за безопасната организация.

платформа за държавите — членки на ЕС, която позволява на представители на министерствата на културата да обменят добри практики.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0129>

⁸ Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ECDC), седмичен преглед на ситуацията с COVID-19 по държави: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews>

⁹ Бърза оценка на риска на ECDC: Assessing SARS-CoV-2 circulation, variants of concern, non-pharmaceutical interventions and vaccine rollout in the EU/EEA: 15th update (Оценка на разпространението на SARS-CoV-2, варианти, предизвикващи безпокойство, предпазни мерки и ваксинации в ЕС/ЕИП, 15-а актуализация), 10 юни 2021 г., <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-sars-cov-2-circulation-variants-concern>

Тези насоки на ЕС определят **общ за целия ЕС подход за координирано и безопасно възобновяване на дейностите в рамките на КТСИ**. Те имат за цел да осигурят необходимата гъвкавост, за да се вземат предвид различните епидемични ситуации в държавите членки, да се осигури адаптиране към напредъка в овладяването на пандемията и да се гарантира оперативна съвместимост с други инструменти и стандарти на ЕС и на международно равнище. Те се основават на данни от ECDC и обмен на информация с Комитета за здравна сигурност (КЗС) през май 2021 г.

Насоките на ЕС са представени по-долу под формата на:

- общи принципи и показатели, както и
- препоръки.

Държавите членки се насърчават да използват насоките, които при пълно зачитане на принципа на субсидиарност остават доброволни.

1. Общи принципи и показатели за безопасното отваряне на културния сектор

а) Ваксинационно покритие

Наличието на достатъчно ваксинационно покритие сред населението е от съществено значение за широко и безопасно повторно отваряне на обществата ни, включително на културните институции. Постепенно се приближаваме към целта за ваксиниране на най-малко 70 % от пълнолетното население до лятото¹⁰, но значителен брой хора все още не са ваксинирани. Поради това е от съществено значение **възобновяването на социалните дейности да се планира, като се използва поетапен подход**, който се ръководи от поуките по отношение на ефективното намаляване на риска от заразяване на всеки етап и от епидемичната обстановка.

б) Среда и контекст

Културните институции извършват дейност в различни среди (например на закрито или на открито, при свободно движение на посетителите или с предварително определени или свободни места за сядане), като струпването на хора варира значително. Важно е да се знае до каква степен е възможно да се контролират потоците на движение и възможните нива на взаимодействие. Предпазните мерки намаляват риска от предаване на вируса, но не могат да го елиминират напълно. Поради това решението да се разреши конкретен вид събитие следва да се взема въз основа на **внимателна оценка на риска**¹¹. При възобновяването на културни дейности, които са били преустановени, **държавите членки**

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0035>.

¹¹ Разработен е инструмент за оценка на риска за организатори на масови събирания: <https://www.who.int/publications/i/item/10665-333185>; Европейският център за прогнози за COVID-19 може също така да помогне при планирането на по-големи събития, като предоставя прогнози за епидемични огнища.

следва да вземат предвид показателите в таблици 1 (на равнище население)¹², 2 (на индивидуално равнище) и 3 (на равнище културни институции)¹³.

Таблица 1: Показатели на равнище население

Показател	Подробна информация
Епидемична обстановка	Разпространението на вируса в общността оказва пряко въздействие върху риска от потенциално предаване във всяка среда, включително в културни институции.
Ваксинационно покритие на равнище население	Осигуряването на високо ваксинационно покритие на равнище население, като се започне от лицата, изложени на повишен риск от тежко протичане на болестта COVID-19, се смята за единствения устойчив подход към вдигането на мерките и възобновяването на обществения живот, включително отварянето на културните институции.
Разпространение на предизвикващи безпокойство варианти, които избягват имунния отговор	Рискът от предаване от ваксинирани лица или лица, които вече са били заразени, може да бъде по-висок в райони, в които се предават варианти, които избягват имунния отговор .

Таблица 2: Показатели на индивидуално равнище

Показател	Подробна информация
Възрастови групи и съществуващи медицински състояния	Рискови фактори за тежко протичане на болестта COVID-19 са възраст над 60 години и съществуващи медицински състояния . Докладваните примери за последните включват хипертония, диабет, сърдечносъдови заболявания, хронични респираторни заболявания, хронични бъбречни заболявания, компрометирана имунна система, рак и затлъстяване.
Тестване, ваксинационен статус и лица, които вече са били заразени	Изискване за отрицателен бърз антигенен тест (RADT) на входа на мероприятията може да намали риска от влизане на заразени лица. Ваксинираните лица представляват ограничен риск от предаване на COVID-19 на други посетители и участници. Хората, за които има данни за предходно инфектиране , също представляват по-нисък риск от предаване на вируса. Времетраенето на този защитен ефект от момента на заразяването не е установено със сигурност. Положителните тестове за антитела не се считат за достатъчно доказателство за липса на заразност и поради това не следва да се използват като критерии за допускане и участие в културни дейности ¹⁴ .

¹² Данни за епидемичната обстановка може да бъдат намерени в седмичния преглед на ситуацията с COVID-19 по държави на ECDC; данни за ваксинационното покритие може да бъдат намерени на информационното табло на ECDC за проследяване на ваксините срещу COVID-19, а информация за разпространението на вариантите — на информационното табло на ECDC за варианти на SARS-CoV-2.

¹³ Друга информация и показатели, които могат да подпомогнат оценката на риска, включват: а) данни за резултатите от пробни културни събития във връзка с предаването на SARS-CoV-2; б) данни относно риска от предаване на SARS-CoV-2 за напълно ваксинирани лица при средни до големи събирания на лица със смесен или неизвестен ваксинационен статус, при пълно спазване на правилата на ЕС за неприкосновеност на личния живот и защита на данните; и в) данни за риска от заразяване със SARS-CoV-2 за неваксинирани лица и лица, които вече са били заразени, при средни до големи събирания от лица със смесен или неизвестен ваксинационен статус, при пълно спазване на правилата на ЕС за неприкосновеност на личния живот и защита на данните.

¹⁴ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/use-antibody-tests-sars-cov-2-context-digital-green-certificates>

Изпълнение на предпазни мерки	<p>Избягването на физически контакт и спазването на дистанция от 1—2 m се смятат за основна превантивна мярка. Спазването на отстояние между хората е широко насърчавано в Европа и по света.</p> <p>Използването на маски за лице се свързва с малко до умерено намаляване на предаването и може да се използва като допълнителна мярка за намаляване на предаването в закрити помещения и оживени открити пространства.</p> <p>Спазването на мерките за респираторна хигиена е силно препоръчително по време на пандемията и като добра практика за превенция на всички болести, които могат да се предават чрез пряк контакт в резултат на респираторни секрети.</p> <p>Строго се препоръчва спазването на подходящи мерки за хигиена на ръцете по време на пандемията и като добра практика за превенция на всички болести, които могат да се предават чрез пряк контакт в резултат на респираторни секрети или по фекално-орален път.</p>
--------------------------------------	--

Таблица 3: Показатели на равнище културни институции

Показател	Подробна информация
Вид събитие	Проявите на открито са свързани с по-нисък риск в сравнение с проявите в закрити помещения и следва да бъдат предпочитани, когато това е възможно. В закритите помещения следва да се осигури оптимална вентилация в съответствие с приложимите разпоредби в областта на строителството, като се вземат предвид големината на помещението и броят на посетителите/участниците.
Разпределяне на хората	SARS-CoV-2 се предава особено лесно при струпвания на хора . Също така в ситуации, в които участниците се движат (в сравнение с прояви, при които хората са седнали), е по-трудно да се гарантира подходящо отстояние между хората. Определянето на местата представлява добавена стойност, ако е необходимо проследяване на контактите.
Големина на събитието	Големината на събитието е пряко свързана със сложността на потенциалното проследяване на контактите , ако впоследствие бъдат открити положителни случаи. Проследяването на контактите след големи събития с участници може да бъде по-трудно за управление.

в) Мерки за координация и комуникация

От съществено значение е да бъдат въведени механизми за осигуряване на координация и комуникация между органите и операторите в сектора на културата, както и между местните и националните/регионалните правителства. Комуникацията за риска, включително чрез цифрови средства, също е от жизненоважно значение, за да се гарантира, че обществеността е добре информирана за местния контекст, за мерките, които трябва да се спазват при съмнение за случаи на COVID-19, как да се получи достъп до здравни грижи и т.н., особено за по-големи прояви или обекти, при които посетителите може да идват от други региони или държави. Ясните насоки и яснотата относно графика на влизане в сила и на облекчаване на мерките са от ключово значение, за да се подкрепи секторът.

г) Строг надзор и непрекъснато наблюдение

Чрез събития, организирани в целия ЕС, бяха тествани изискванията за участие и последващите действия по проследяване на контактите на участниците, за да се проучи

дали подобни събития могат да бъдат организирани по безопасен начин¹⁵. Те показват, че държавите членки следва да продължат да обмислят възможността за допускане на участници в културни прояви и места при определени условия, в съчетание с горепосочената оценка на рисковете. Строгий надзор и мониторинг следва да продължат да бъдат неразделна част от всички масови събирания, за да се предотврати възможността такива събития да доведат до масово разпространение на вируса.

2. Препоръки относно здравните протоколи на културните институции

В допълнение към оценките на риска на ECDC и препоръките от съответните здравни органи, по-специално от Световната здравна организация, посочените по-долу препоръки следва да **направляват разработването и прилагането на мерки и протоколи** в държавите членки за възобновяване на културните услуги и събития. Те имат за цел да подкрепят **координиран подход** в съответствие със специфичните национални/регионални/местни условия и да **осигурят по-безопасни условия** за публиката, специалистите и работниците в областта на културата **чрез използването на здравни протоколи в КТСИ**.

При изготвянето на мерки и протоколи за културните институции държавите членки се насърчават

- да работят в тясно сътрудничество със заинтересованите страни и да гарантират, че мерките са съобразени и пропорционални на размера и естеството на услугата. Държавите членки следва да обмислят възможността да подкрепят тяхното прилагане;
- редовно да преразглеждат и да коригират мерките, за да защитят здравето на посетителите и работещите, като вземат предвид всички съответни експертни познания и съображения и текущите нужди на общественото здравеопазване;
- да осигурят тясна междусекторна координация между местните и/или националните органи в областта на общественото здравеопазване и културните институции, за да се гарантира, че най-новите правила и разпоредби в съответната

---

¹⁵ Констатации от проучвания, като например проучването на Техническия университет в Берлин относно заразите с аерозолни частици в културни обекти (GCF 2/2021— официална връзка: <http://dx.doi.org/10.14279/depositonce-11401>), предоставят научни основания за насърчаване на възобновяването на културните дейности. В изследване, публикувано през декември 2020 г. от Института „Пастър“, се подчертава, че културните събития играят минимална роля в разпространението на вируса, като само 2,2 % от положителните случаи, за които има подозрения (нито един не е доказан), са резултат от културна проява. Вж. цитат на страница 7, предпоследния абзац от посочения документ, достъпен само на френски език. Два ключови примера за безопасни пробни културни събития: пилотна проява в Барселона на 27 март: [https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099\(21\)00268-1/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/laninf/article/PIIS1473-3099(21)00268-1/fulltext); концерт в Accor Arena, Париж, на 29 май (https://www.culturematin.com/publics/securite-accueil/live-le-concert-test-de-l-accor-hotel-arena-s-est-il-bien-passe.html?nl=103306&utm_source=email&utm_id=219248&utm_campaign=newsletter-2021-06-03). Допълнителни примери може да бъдат намерени на следния адрес: <https://creativesunite.eu>.

географска област се споделят и изпълняват и се следи за тяхното прилагане, както и

- да прилагат предложените мерки и протоколи еднакво към културните обекти и институции, независимо дали те са държавни, частни, самоуправляващи се или с друг статус.

Препоръчват се следните мерки¹⁶:

- 1) Държавите членки следва да продължат да следват стратегически, поетапен подход, като се започне с постепенно отваряне и ограничен брой участници. Броят може да бъде увеличен, ако епидемичната обстановка не се влошава (включително повишено разпространение на варианти, предизвикващи безпокойство), а ваксинационното покритие нараства достатъчно бързо.
- 2) Културните институции следва да имат план за готовност, в който се определят действията, които трябва да бъдат предприети, за да се предотврати предаването на SARS-CoV-2 по време на събитие/в рамките на институцията. Всички служители следва по всяко време да разполагат с конкретен план за действие, в който подробно се описват ролите и отговорностите на персонала. Той следва да включва протоколи за действията, които да бъдат предприети, в случай че бъде открит случай на COVID-19.
- 3) Работодателите в културните институции следва също така да гарантират, че персоналят може да следва възможно най-голям брой препоръки за предпазни мерки. Това може да включва подходящи правила за необходимата защита, намаляване на броя на служителите на място, свеждане до минимум на броя и продължителността на физическите контакти с други лица, предоставяне на възможност за дистанционна работа, поетапни почивки, максимално използване на електронната комуникация и осигуряване на подходящо обучение за целия персонал¹⁷.
- 4) Работодателите следва да улесняват и насърчават достъпа на своите служители до ваксинация срещу COVID-19 в съответствие с националните планове, тъй като служителите на културните институции влизат в контакт с обществеността и с други служители.
- 5) Преди пристигането и на място обществеността следва да получава цялата необходима информация по достъпен начин, включително чрез цифрови средства, относно всички актуални насоки от местните здравни органи и конкретните мерки, приложими на мястото на провеждане на проявата.
- 6) Достъпът до културните институции може да бъде обвързан с доказателство за отрицателен тест за COVID-19 (RT-PCR тест или бърз антигенен тест) и/или ваксинация и/или доказателство за диагностициране на COVID-19 в рамките на

¹⁶ Предвид епидемичната обстановка, последната бърза оценка на риска на ECDC (10 юни 2021 г.): <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-sars-cov-2-circulation-variants-concern>

¹⁷ <https://osha.europa.eu/bg/themes/covid-19-resources-workplace>

определен срок, т.е. по подобие на цифровия сертификат на ЕС за COVID. Институциите може също така да обмислят възможността да предоставят бързи антигенни тестове при влизане, ако това е осъществимо. В зависимост от местната епидемична обстановка (напр. разпространение на варианти, които избягват имунния отговор), това изискване може да бъде разширено, така че да обхване напълно ваксинираните лица.

- 7) Институциите следва да гарантират, че разполагат с данни за връзка с посетителите, в случай че се наложи проследяване на контакти. Мерките за проследяване на контактите следва да бъдат строго ограничени до целите на справянето с епидемията от COVID-19. Институциите следва да информират участниците за възможността да бъдат използвани мобилни приложения за проследяване на контактите, тъй като те са полезни за уведомяване на тези, които са били в близък контакт с лица, разболели се след проявите. Много държави членки предоставят такива приложения, създадени в съответствие с общия инструментариум на ЕС на мрежата eHealth за мобилни приложения, за да подпомагат проследяването на контактите в рамките на борбата на ЕС с COVID-19, като някои от тях работят за подобряването на тези приложения с допълнителни функционални възможности, напр. цифрово проследяване на контактите за групово уведомяване при присъствие в горещи точки във връзка с COVID-19.
- 8) Участниците в големи прояви следва да се наблюдават, а огнищата да се идентифицират и разследват, за да се постигне по-добро разбиране на подходите за организиране на безопасно възобновяване на културните дейности.
- 9) Институциите следва да въведат целенасочени мерки за гарантиране на социално дистанциране в общите зони, в които има вероятност хората да се съберат за продължителен период от време (т.е. над 15 минути), като например ограничаване на броя на гостите, които се допускат във всеки общ обект (т.е. ресторанти, кафенета, барове, лоби, опашки във или извън мястото на проявата). Ако социалното дистанциране не може да бъде напълно съблюдавано, следва сериозно да се обмисли възможността участниците да използват маски за лице, дори ако мястото на провеждане се намира на открито.
- 10) Освен социалното дистанциране следва да се прилагат специфични лични предпазни мерки (напр. хигиена на ръцете и респираторна хигиена) и протоколи за почистване и дезинфекция¹⁸.
- 11) Хигиената на ръцете е важна предпазна мярка и нейното значение следва да бъде ясно посочено. Институциите следва да осигурят лесен достъп до съоръжения за измиване на ръцете, снабдени с течен сапун, хартиени кърпи за еднократна употреба или автоматични сешоари за ръце, както и с разтвори за дезинфекциране на ръцете на спиртна основа.

¹⁸ Насоки за прилагането на предпазни мерки срещу COVID-19 <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/covid-19-guidelines-non-pharmaceutical-interventions>

- 12) Използването на маски за лице както от персонала, така и от публиката следва да се разглежда като допълнителна мярка (ако разстоянието от 1—2 m не може да бъде гарантирано), а не като заместител на основните превантивни мерки. Подходящото използване на маски за лице е важно и следва да бъде обяснено на операторите и публиката, особено когато социалното дистанциране не може да бъде спазено¹⁹.
- 13) По отношение на затворените пространства се препоръчва да се увеличи честотата на проветряванията и да се доставя колкото е възможно повече въздух отвън посредством естествено проветряване или механична вентилация, в зависимост от мястото на проявата²⁰.
- 14) От ключово значение е възможно най-редовното почистване на често докосваните повърхности (най-малко веднъж и, по възможност, повече пъти на ден)²¹.
- 15) Наблюдението и надзорът над изпълнението на изискванията следва да бъдат внимателно подкрепяни.

III. Действия в подкрепа на устойчивото възстановяване на културните сектори

Възобновяването на културните прояви следва да се придружава от редица действия за гарантиране на **устойчивото възстановяване и издръжливостта на целия сектор в съответствие с неотдавнашната актуализация на промишлената стратегия на ЕС²² и съгласно правилата за държавната помощ**. Държавите членки могат да използват тези действия в тясно сътрудничество със секторите и подсекторите на културата, за да подпомогнат тяхното възстановяване и да подобрят тяхната издръжливост.

а) Инструменти на ЕС за улесняване на възобновяването на дейността

По искане на Комисията Европейският комитет по стандартизация (CEN) предложи протоколи за здраве и безопасност, за да се предотврати разпространението на COVID-19 в туристическата екосистема. Те са насочени конкретно към определени сектори на културата. Инициативата включва и специален знак — **Европейски знак за безопасност във връзка с COVID-19**, който може да се предоставя от държавите членки. Държавите членки могат също така да помогнат на културните организации, които желаят да се възползват от знака за безопасност, да използват различните възможности за финансиране

¹⁹ Using face masks in the community: first update - Effectiveness in reducing transmission of COVID-19 (Използване на маски за лице в обществото: първа актуализация – Ефективност за намаляване на предаването на COVID-19), ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/using-face-masks-community-reducing-covid-19-transmission>

²⁰ Heating, ventilation and air-conditioning systems in the context of COVID-19: first update (Отоплителни, вентилационни и климатични инсталации в контекста на COVID-19: първа актуализация), ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/heating-ventilation-air-conditioning-systems-covid-19>

²¹ <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/disinfection-environments-covid-19>

²² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_bg. В Промислената стратегия на ЕС този сектор беше посочен като една от 14-те промишлени екосистеми за приобщаващо и устойчиво възстановяване и двойния (зелен и цифров) преход на икономиката на ЕС.

от ЕС в областта на туризма и културата, за да покрият евентуалните разходи, свързани с неговото прилагане²³.

Като част от своите национални решения държавите членки могат да решат и е желателно да използват **цифровия сертификат на ЕС за COVID**²⁴ за безопасния достъп и участие в културни дейности²⁵. Използването на цифровия сертификат на ЕС за COVID ще опрости формалностите за гражданите при пътуване до други държави членки и участие в културни прояви.

Държавите членки следва да използват възможностите на платформата „**Re-open EU**“²⁶, която предоставя съществена информация, включително относно възобновяването на културните прояви, и така позволява на европейците да планират пътуването си с увереност. Държавите членки следва да продължат да предоставят на тази платформа навременна и потвърдена информация относно културните прояви.

Местните администрации на държавите членки се насърчават да използват „**Cultural gems**“²⁷ — отворена платформа за картографиране на културните и творческите места в Европа, за да предоставят на посетителите информация за културата в градовете и по този начин да подкрепят културния туризъм. Местните администрации могат да привлекат местни жители за участие в процеса на картографиране.

б) Възстановяване на доверието чрез взаимодействие с изгубени аудитории

Държавите членки следва да помогнат за разработването и улесняването на нови бизнес модели и иновативни схеми в отговор на необходимостта да се увеличи капацитетът на секторите за излизане от кризата.

Секторите експериментираха и с **нови форми на взаимодействие със своята публика чрез цифровите технологии**, например в аудио-визуалната област, където киното си сътрудничи с онлайн платформи, или в областта на сценичните изкуства и музиката. Фестивалите в различните сектори също опитаха иновативни онлайн модели, за да достигнат до публиката.

В рамките на програмата „Творческа Европа“ беше стартиран нов инструмент „**Perform Europe**“, за да се подкрепят иновативни, приобщаващи и устойчиви модели за разпространение и турнета в сектора на сценичните изкуства²⁸. През 2021 г. ще бъде

---

²³ https://ec.europa.eu/growth/content/new-european-tourism-covid-19-safety-seal-available_bg. Новото споразумение от работния форум на CEN за туристическата индустрия също определя протоколи за музеите, обектите на културното наследство, нощната икономика, сценичните изкуства и изложбите.

²⁴ [Цифров сертификат на ЕС за COVID – Съвет \(europa.eu\)](#)

²⁵ Като предвидят необходимото правно основание за обработването на лични данни в националното право, което трябва да е в съответствие с правото на Съюза в областта на защитата на данните.

²⁶ [Re-open EU \(europa.eu\)](#)

²⁷ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu>

²⁸ [Perform Europe](#)

предоставена и иновативна схема в подкрепа на **устойчивото възстановяване на музикалния сектор в Европа**²⁹.

в) Експериментиране с нови начини за популяризиране на културното съдържание и отговор на промените в поведението на публиката

Държавите членки следва да помогнат на сектора да се приспособи към новите обществени потребности след пандемията, като комбинират действия, насочени към цифровата и физическата среда. Следва да се насърчават мерки за улесняване на взаимодействието и разбирането на цифровата аудитория.

През втората половина на 2021 г. Комисията ще създаде **експертна група за разбиране за цифровата публика**, която да се съсредоточи върху поуките, извлечени от свързаните с COVID практики и иновации за задържане на публиката и за привличане на нова публика онлайн. Държавите членки се насърчават да предоставят експертен опит на тази група и да прилагат съответните добри практики, произтичащи от нейната работа.

г) Адаптиране на предлаганите културни прояви към конкретни цели и различни условия и укрепване на връзката между културата и благосъстоянието

Държавите членки се насърчават да подкрепят **по-силна връзка между културата, образованието и благосъстоянието**. Те следва да подкрепят сектора в усилията му да отговори на нуждите на групите, които са особено засегнати от пандемията, и да гарантират, че достъпът на уязвимите групи до културата продължава да бъде приоритет. Комисията отправи покана за представяне на предложения в подкрепа на разработването на политики „от долу нагоре“ относно културата и благосъстоянието³⁰.

д) Улесняване на инвестициите в стратегии, които насърчават устойчивостта и издръжливостта на сектора

От съществено значение е държавите членки да се възползват в пълна степен от **Механизма за възстановяване и устойчивост**³¹, за да дадат възможност за възстановяване от отрицателното въздействие на пандемията и да направят КТСИ по-устойчиви на бъдещи кризи, като се справят със структурните предизвикателства, пред които те са изправени.

Държавите членки следва също така да **работят в тясно сътрудничество с регионите и с местните органи**, за да използват по най-добрия начин възможностите за културата, свързани с политиката на сближаване за програмния период 2021—2027 г.³²

²⁹ Подготвително действие, 2020 г.: Music Moves Europe, Новаторска схема за подпомагане на устойчива музикална екосистема.

³⁰ Подготвително действие — Разработване на политики „от долу нагоре“ за насърчаване на културата и благосъстоянието в Съюза Култура и творчество (europa.eu)

³¹ Механизъм за възстановяване и устойчивост Европейска комисия (europa.eu)

³² Политика на сближаване 2021—2027 г. – Регионална политика – Европейска комисия (europa.eu)

Държавите членки следва да продължат да **проучват възможностите за допълнително финансиране за културното наследство**. Заедно с културните институции те следва да обмислят начини за популяризиране и прилагане на резултатите от най-добрите практики в целия ЕС, наскоро установени от Комисията³³.

Държавите членки следва също така да проучат мерки за **използването на смесени източници**, за да спомогнат за облекчаване на допълнителната финансова тежест, свързана с възобновяването на културните дейности (напр. разходи за прилагане на здравни протоколи и мерки за прилагане, като обучение на персонала и комуникация с публиката).

е) Инвестиране в умения, цифрово обучение и изграждане на цифров капацитет

Държавите членки и КТСИ се насърчават да **стимулират нови модели на обучение, партньорско обучение и повишаване на квалификацията**, за да предоставят на работещите в областта на културата нови умения, необходими за цифровото възстановяване.

На равнището на ЕС **Пактът за умения**³⁴ ще улесни достъпа на заинтересованите страни до информация. Европейската програма за умения³⁵ подкрепя цифровите умения, включително интензивни цифрови курсове за МСП и програмата „цифрови доброволци“ с цел да се повиши квалификацията на работната сила на МСП в областта на цифровите технологии.

Програмата „Творческа Европа“ ще продължи да подпомага специалистите да придобият необходимите умения, за да се възползват изцяло от възможностите, предлагани от цифровите технологии, както за творчески, така и за стопански цели. През 2021 г. в рамките на направление „Култура“ подкрепата за разработването на цифрови инструменти за насърчаване на трансформацията и повишаване на конкурентоспособността беше посочена като възможен приоритет за всички сектори и като елемент от съответното изграждане на капацитет конкретно за специалистите в областта на музиката и културното наследство. Действието за развитие на уменията и талантите по направлението МЕДИА на програма „Творческа Европа“ ще продължи да подкрепя работещите в аудио-визуалния сектор.

---

³³ Комисията спомогна за набелязването на начини за увеличаване на финансирането за културата и културното наследство извън публичните субсидии по време на семинар относно допълнителното финансиране за културното наследство през януари 2021 г. Бяха набелязани и публикувани над 100 добри практики. Два финансирани от ЕС проекта предоставиха допълнителен принос: Circular models leveraging investments in cultural heritage adaptive reuse (CLIC) (Кръгови модели за привличане на инвестиции в адаптивно повторно използване на културното наследство) – финансиран по линия на „Хоризонт 2020“; и Financing impact on regional development of cultural heritage valorisation (FINCH) (Финансово въздействие върху регионалното развитие на утвърждаването на стойността на културното наследство) – финансиран по линия на Interreg Europe. За повече информация вж.: <https://ec.europa.eu/culture/cultural-heritage/funding-opportunities-cultural-heritage>

³⁴ Пакт за умения — Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване — Европейска комисия (europa.eu)

³⁵ EUR-Lex - 52016DC0381 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

Новата програма „**Цифрова Европа**“³⁶ ще представлява основен ресурс, за да се даде възможност на държавите членки и на КТСИ да създават полезни взаимодействия между ръководителите в областта на цифровото съдържание и да укрепват изграждането на капацитет в областта на цифровите технологии.

Държавите членки се насърчават да наблюдават развитието и резултатите на **проекта CHARTER**, текущия **секторен алианс на уменията Еразъм+** за секторно сътрудничество за умения в областта на културното наследство³⁷.

ж) Разпространение на данни и последващи действия във връзка с пробни прояви

Държавите членки се насърчават да **събират и разпространяват данни** относно резултатите и безопасността на пробните културни прояви, за да се подпомогне обменът на информация в рамките на КТСИ и, по целесъобразност, с научната общност.

з) Увеличаване на ресурсите по новите програми на ЕС

Държавите членки следва да **разпространяват информация сред КТСИ относно новите възможности за финансиране** в рамките на новото поколение програми на ЕС (2021—2027 г.). Културните органи и организации следва да бъдат насърчавани да използват потенциала на програми като **Творческа Европа и Хоризонт Европа**, които отделиха значително повече средства в бюджета си за КТСИ. За да се отговори на най-належащите нужди на секторите, допълнената програма „Творческа Европа“ ще предостави рано своята подкрепа, като отпусне 728 милиона евро през 2021 г. и 2022 г.

През есента на 2021 г., въз основа на интерактивния онлайн инструмент, разработен през пролетта на 2021 г. за аудиовизуалния и медийния сектор, Комисията ще публикува специално онлайн **ръководство относно финансирането от ЕС за културата, обхващащо над 15 фонда на ЕС**, което държавите членки и заинтересованите страни се насърчават да използват.

и) Ставки на ДДС и други мерки

Държавите членки се насърчават да вземат предвид особеностите във връзка с дейността на работещите в културните сектори, особено що се отнася до хората на изкуството и специалистите, чиито работни места са изключително несигурни. За да подпомогнат прехода към по-цифровизирана и устойчива културна екосистема, държавите членки могат да използват разнообразни мерки, вариращи от инвестиции до **субсидии**, в съответствие с правилата за държавната помощ, **за да помогнат за запазването на работните места и правата на работниците в КТСИ**. Държавите членки вече имат достъп до по-ниски ставки на ДДС за услугите, предоставяни по-специално от сектора на културата, което им дава възможност да прилагат **най-подходящите според тях ставки на ДДС** в подкрепа на този сектор.

³⁶ DIGITALEUROPE — The voice of digitally transforming industries in Europe.

³⁷ [Home - CHARTER \(charter-alliance.eu\)](https://charter-alliance.eu)

Що се отнася до **държавните помощи, временната рамка** за подкрепа на икономиката в отговор на кризата с COVID³⁸ обхваща всички сектори, включително КТСИ. Повечето схеми, за които е подадено уведомление, обхващат редица сектори, така че е невъзможно да се посочи точният размер на помощите, предоставени на КТСИ съгласно тази рамка. Що се отнася обаче до специалните схеми за държавна помощ в подкрепа на КТСИ, до края на май 2021 г. схемите, за които беше подадено уведомление, възлизаха приблизително на 268 милиона евро³⁹.

й) Условия на труд на творците

Статутът и условията на труд на творците ще бъдат важна тема за сътрудничеството на ЕС в областта на културата. През април 2021 г. Комисията свика диалог „Гласове на културата“ с 47 организации от сектора на културата и творчеството⁴⁰, а **нова група от експерти от държавите членки** ще започне работа през есента на 2021 г. Комисията продължава да води **секторен социален диалог с организациите на сценичните изкуства** в рамките на Комитета за представленията на живо⁴¹. Комисията също така започна **проучване на ЕС относно здравето и благосъстоянието на музикалните творци**⁴².

IV. Следващи стъпки

Комисията насърчава държавите членки да използват насоките в настоящото съобщение. Това ще улесни навременния обмен на информация относно изпълнението на мерките за безопасно отваряне на културните сектори в Европа между ECDC и представителите на държавите членки. На равнище ЕС ще бъде организирана целева дискусия с КТСИ относно използването на настоящите препоръки и резултатите от извършените експерименти и тяхното значение за безопасното и трайно отваряне на съответните сектори. Резултатите от тези обсъждания следва също така да послужат за основа на бъдещото сътрудничество в рамките на политиката на ЕС в областта на културата.

---

³⁸ [EUR-Lex - 52020XC0320\(03\) - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

³⁹ [Списъкът на приетите решения съгласно временната рамка е на разположение на адрес: Конкуренция – Държавни помощи – Правила за държавните помощи и коронавирус – Европейска комисия \(europa.eu\)](#)

⁴⁰ [Статут и условия на труд на артистите и професионалистите в областта на културата и творчеството – Гласове на културата](#)

⁴¹ [Секторен социален диалог — Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване — Европейска комисия \(europa.eu\)](#)

⁴² <https://ec.europa.eu/culture/sectors/music/music-moves-europe>